

De mensen, niet de markt

SYNDICALE EISEN VAN HET VLAAMS ABVV

een sterke vakbond is
broodnodig

VLAAMS
ABVV

Memorandum Verkiezingen Vlaams Parlement 26 mei 2019

Dit is een uitgave van Vlaams ABVV
Hoogstraat 42
1000 Brussel
tel. 02 506 82 21
info@vlaamsabvv.be
www.vlaamsabvv.be

Cover: Simon Otten

 vakbondABVV
 @vakbondABVV

© Vlaams ABVV
Januari 2019
Illustraties: Simon Otten

v.u. Caroline Copers, Hoogstraat 42, 1000 Brussel

De afgelopen legislatuur betekende op vele vlakken een achteruitgang in Vlaanderen. De werkdruk nam toe, de werkbaarheid van de jobs daalde en maatregelen om hieraan te verhelpen kwamen er niet. Integendeel: maatregelen zoals de premies voor het overstappen naar een lichtere job, het Ervaringsfonds, premies voor landingsbanen... werden afgebouwd.

Ook op het vlak van inkomen werd er ingehakt op de bestaande Vlaamse maatregelen, o.a. via de afschaffing van de werkhervattingstoelage voor ouderen en het inperken van de aanmoedigingspremies tijdskrediet. Wie stages en werkervaring doet om aan een job te geraken zag de betaalde systemen ingeruild worden voor onbetaalde of nauwelijks vergoede varianten.

De weg naar werk blijkt ook in een zogenaamd krappe arbeidsmarkt erg moeilijk voor kansengroepen, en de besparingen op de VDAB zorgen voor een grotere afstand tot de begeleiding naar werk. Het aantal plaatsen in de sociale tewerkstelling bleef ter plaatse trappelen.

Op het vlak van sociale bescherming werden de nieuwe bevoegdheden onvoldoende benut. De kinderbijslag werd hervormd, maar biedt geen perspectief op grote stappen vooruit als het op armoedebestrijding aan komt. De introductie van de

persoonsvolgende financiering in de gehandicaptenzorg betekent voorlopig vooral meer onzekerheid voor gebruikers en personeel.

“De afgelopen legislatuur betekende op vele vlakken een achteruitgang in Vlaanderen”

Op het vlak van grote uitdagingen zoals mobiliteit of de klimaatproblematiek heeft Vlaanderen zich de afgelopen legislatuur eerder als een remmende

kracht opgesteld dan de zaken vooruit te helpen. Er werd niet ingezet op een overheid die aan het stuur zit, maar op minder overheid met alle gevolgen van dien.

Op het vlak van samenleving en democratie waren ook in Vlaanderen de aanvallen op de rol en de inspraak van het middenveld legio. Economische democratie bleek al helemaal geen prioriteit: de stem van werknemers werd nauwelijks gehoord, niet in het overleg en niet op de werkvloer.

De volgende legislatuur moet het anders. Daarom formuleren we deze syndicale eisen aan de volgende Vlaamse regering.

*Caroline Copers
algemeen secretaris Vlaams ABVV*

Inhoud

Inleiding	5
1. Weer zorg dragen voor iedereen	8
Een beleid voeren voor gezinnen van vandaag	
Gezondheid samen aanpakken	
Goed en betaalbaar wonen verzekeren	
Zorg mag geen luxe zijn	
2. Iedereen een eerste klasse job, op maat en in betere omstandigheden	10
Ga voor de best mogelijke job voor wie werk zoekt	
Zorg voor loopbanen die je volhoudt	
3. Een beleid dat aan het stuur zit	12
Zet echte stappen naar een klimaatneutrale toekomst	
Gooi het stuur om richting een nieuwe economie	
Breek de stilstand op de weg	
4. Verbinden in plaats van verdelen	14
Zorg voor een overheid die verbindt	
Zorg voor meer democratisch bestuur	
5. Iedereen draagt bij, iedereen wint	16
Maak dringend werk van de kost van energie	
Zet eindelijk stappen naar een eerlijke vermogensbelasting	
Zoek naar nieuwe inkomsten voor de uitdagingen van morgen	

Niet de markt...

We evolueren naar een Vlaanderen waarin steeds meer mensen uit de boot vallen en op zichzelf zijn aangewezen om zich drijvende te houden. Waarbij de vraag naar de individuele schuld en responsabilisering van wie arm is luider weerklinkt dan die naar de verantwoordelijkheid van een minister van armoedebestrijding. Waarin wie zorg nodig heeft op het eigen netwerk aangewezen is, en slechts in uiterste nood bij de overheid terecht kan.

Leven om te werken

Een Vlaanderen waarin iedereen die werkt ten dienste staat van de economie. Want ten behoeve van die economie moeten we steeds langer en harder werken, tot we er ziek van worden (wat we dan ook massaal meer en meer doen). Leven om te werken in plaats van werken om te leven. Met almaar stijgende facturen voor onderwijs, kinderopvang, energie... en een toenemende groep werknemers die niet meer rondkomt op het einde van de maand.

Een Vlaanderen waar wie niet werkt met de vinger wordt gewezen. Waar werkkrachten schaars goed worden, maar de lonen toch niet mogen stijgen. Waar groep na groep aan de kant geschoven wordt wegens "niet onmiddellijk inzetbaar" of wegens een of ander vooroordeel, maar we toch alleen focussen op individuele inspanningen van werklozen en we discriminatie zogenaamd relatief horen te vinden.

Falend overheidsaanbod

De voorbije legislatuur leek een falend overheidsaanbod wel haast een doelstelling te zijn: onvoldoende openbaar vervoer, onvoldoende rusthuiscapaciteit, minder werkwinkels... Elke discussie over eerlijke belastingen wordt bij voorbaat gesmoord en elke fiscale bevoegdheid die Vlaanderen krijgt wordt enkel gebruikt om belastingen te verlagen voor wie al veel heeft, terwijl de tekorten en wachtlijsten elders zich opstapelen.

We zien een falend energiebeleid dat aantoont hoe Vlaanderen veel te weinig bezig is met de grote uitdagingen voor de toekomst. De afgelopen legislatuur is Vlaanderen opgeklommen tot Europees kampioen energiekost voor gezinnen. Onze elektriciteitsfactuur is een verdoken belastingbrief geworden, en alles wordt in het werk gezet om de gezinnen en kleine bedrijven de rekening te laten betalen van de noodzakelijke transitie naar hernieuwbare energie. Tegelijk blijft men verknocht aan oude technologieën en komt zelfs de bevoorradingszekerheid in het gedrang. Nooit betaalden we zoveel om in het donker te zitten.

Politici die verdelen

We zien een gebrek aan visie over technologische evoluties en een passieve houding ten aanzien van de digitalisering van de economie. De opkomende platformeconomie pusht de opkomst van nepjobs zonder bescherming en met onzekere foute flex-formules, maar regulering van de sector of het verzekeren van sociale bescherming voor de betrokken werknemers is geen prioriteit. Integendeel, flexi-statuten worden nog aangemoedigd, valse concurrentie fiscaal gestimuleerd. Er wordt niet nagedacht hoe we de digitalisering kunnen inzetten in functie van wat we nodig hebben of hoe nieuwe technologie jobs beter kan maken. De markt mag alles bepalen, en de rest moet maar slaafs volgen.

We zien een Vlaanderen waarin politici verdelen in plaats van te verbinden. Waarin mensen en groepen tegen elkaar worden opgezet: jongeren en ouderen als het over de pensioenen gaat, nieuwkomers en autochtonen, werkenden en werklozen, zelfstandigen en werknemers, goede studenten en wie het op school moeilijker heeft, stedelingen en wie in de rand woont of daarbuiten, en ga zo maar door... En in elk van die conflicten is de markt de lachende derde. De democratie wordt verengd tot het primaat van de politiek. Werknemers worden niet meer gehoord, niet in het overleg en niet op de werkvloer.

Een ander beleid

Dat moet anders. We moeten af van een beleid dat de markt centraal stelt en onze samenleving polariseert. We moeten naar een beleid dat de mensen weer centraal stelt.

Wel de mensen

Wij willen een warm en zorgend Vlaanderen waarin wie het moeilijk heeft niet alleen op zichzelf aangewezen is, maar kan rekenen op overheid en gemeenschap. Een Vlaanderen waarin zorg dragen voor iedereen centraal staat.

Iedereen een eerste klasse job

Wij willen een Vlaanderen waarin we niet afgunstig kijken naar verworven rechten, maar juist fier kunnen zijn op sociale verwezenlijkingen. Waar we onder mekaar geen race tot de bodem voeren ten dienste van de markt, maar waar het de allereerste doelstelling is om iedereen een eerste klasse job, op maat en in betere omstandigheden te geven.

Wij willen een beleid dat aan het stuur zit en dat de grote beweging naar een klimaatneutrale en gedigitaliseerde samenleving niet passief ondergaat. Technologische en klimatologische evoluties overkomen ons niet gewoon, we kunnen er keuzes in maken en die in een bepaalde richting proberen sturen. Als we dat niet doen zullen anderen die richting voor ons bepalen en zullen de kosten voor de samenleving zijn en de baten voor de aandeelhouders. Wij willen een beleid dat de lijnen uitzet en mensen doorheen de grote veranderingen gidst, via een rechtvaardige transitie.

Een politiek die verbindt

Wij willen een politiek die verbindt en niet verdeelt, die benadrukt wat we gemeenschappelijk hebben en oplossingen aanreikt die verder gaan dan het vingerwijzen van winnaars en verliezers. Een politiek die verbindt tussen mensen en groepen, maar ook tussen bestuursniveaus. Met overheden die efficiënt samenwerken in functie van maatschappelijk belang en niet mekaar tegenwerken uit eigenbelang.

Wij willen een Vlaanderen waar iedereen naar vermogen bijdraagt aan de welvaart en iedereen daar ook bij wint, en waar de factuur niet wordt afgewenteld op de groepen die de minste lobbyisten hebben.

1

**Weer zorg dragen
voor iedereen**

Een beleid voeren voor gezinnen van vandaag

- ▶ Voorzie een eenoudertoets bij elke beleidsmaatregel, want eenoudergezinnen zijn nog te veel een blinde vlek in het beleid.
- ▶ Differentieer meer in de kinderbijslag om armoede te bestrijden.
- ▶ Zet in op inkomensgerelateerde kinderopvang.
- ▶ Voer de maximumfactuur in voor het secundair onderwijs en voorzie het schoolmateriaal dat nodig is om de eindtermen te behalen gratis.

Gezondheid samen aanpakken

- ▶ Stel een ambitieuze gezondheidsdoelstelling op: halveer minstens het verschil in gezonde levensverwachting tussen kort- en hooggeschoolden.
- ▶ Maak een inhaalbeweging op het vlak van geestelijke gezondheidszorg en maak van terugbetaling van psychologische hulp de norm.
- ▶ Garandeer voor iedereen 10 gezonde jaren na het pensioen.

Goed en betaalbaar wonen verzekeren

- ▶ Investeer in meer energiezuinige sociale huisvesting.
- ▶ Ondersteun huurders met een huurtoelage en een centraal huurwaarborgfonds.

Zorg mag geen luxe zijn

- ▶ Geef mensen tijd om zorg op te nemen: verbeter het statuut, het inkomen en het ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers.
- ▶ Verzeker een betaalbare oude dag waarbij de kost van een rusthuis niet hoger ligt dan het pensioen.
- ▶ Ga voluit voor niet commerciële zorg en voorzie een voldoende aanbod met zorgprofessionals in kwaliteitsvolle jobs en met voldoende tijd die garant kunnen staan voor kwaliteit.

2

**Iedereen een
eerste klasse job,
op maat en
in betere
omstandigheden**

Ga voor de best mogelijke job voor wie werk zoekt

- ▶ Voer voor werklozen een werkervaringsgarantie in en een inkomenswaarborg bij stages.
- ▶ Garandeer bereikbaarheid en persoonlijk contact bij de VDAB en waak over de kwaliteit van de begeleiding.
- ▶ Breng de kwaliteit van jobs beter in kaart, zodat loopbaankeuzes in een krappe arbeidsmarkt doordacht gemaakt kunnen worden.
- ▶ Maak eindelijk werk van het wegwerken van vooroordelen over leeftijd, migratieachtergrond en arbeidshandicap. Zet AI en Big Data in om actief discriminatie op te sporen en weg te werken.
- ▶ Investeer in volwaardige jobs als alternatief voor preciaire jobs. Creëer en stimuleer groene jobs voor kort geschoolden in de circulaire economie en voorzie een groeipad in de sociale economie voor wie elders niet terecht kan.

Zorg voor loopbanen die je volhoudt

- ▶ Voer een beleid dat inkomen garandeert en het aantal werkende armen terugdringt. Trek de brutominimumlonen op tot 14 euro per uur / 2300 euro per maand.
- ▶ Maak prioriteit van een maximaal aantal werkbare jobs tegen 2022.
- ▶ Maak werk van een Werkbaarheidsgarantieplan.
- ▶ Geef elke werknemer een recht op pauze.
- ▶ Zorg (via sociaal overleg) voor tijdsvriendelijke bedrijven.
- ▶ Voorzie een structureel flankerend budget voor het ontwikkelen van sectorale modellen van werkbaar werk.

3

**Een beleid dat
aan het stuur zit**

Zet echte stappen naar een klimaatneutrale toekomst

- ▶ Zet in op een rechtvaardige transitie, met aandacht voor de winnaars en verliezers. Bespaar doordacht op energie, grondstoffen en materialen, niet op jobs.
- ▶ Zet volop in op onderhandelde sectorale roadmaps naar een klimaatneutrale economie.
- ▶ Richt een open source kenniscentrum klimaatneutrale en circulaire economie op ten dienste van alle stakeholders.
- ▶ Stuur de markt actief door voluit in te zetten op publieke en collectieve systemen voor het opwekken van hernieuwbare energie.

Gooi het stuur om richting een nieuwe economie

- ▶ Maak van “minder werken, meer tijd” de norm. Voer een stimulerend beleid op maat om tot collectieve arbeidsduurvermindering te komen.
- ▶ Promoot de deeleconomie als een manier om maatschappelijke problemen aan te pakken en het evenwicht tussen mens en markt te herstellen.
- ▶ Zorg dat de platformeconomie de regels volgt, zowel fiscaal als naar arbeidsvoorwaarden, zodat ze niet een motor wordt van onzekere jobs en oneerlijke concurrentie.
- ▶ Investeer in het onderwijs en stimuleer en ondersteun opleiding en vorming maximaal, want die zijn cruciaal in de economie van morgen. Laat jongeren vanuit talenten en interesses naar een job toegroeien.

Breek de stilstand op de weg

- ▶ Investeer in openbaar vervoer en breidt het uit. Zonder is duurzame én democratische mobiliteit onmogelijk.
- ▶ Leg de verantwoordelijkheid voor woon-werkverkeer waar ze hoort en spreek werkgevers aan op hun vestigingskeuze en bedrijfsvervoerplannen. Betaal duurzaam woon/werkverkeer volledig terug.
- ▶ Bekijk de invoering van een slimme kilometerheffing, rekening houdend met financiële tussenkomst van werkgevers inzake woon-werkverkeer.
- ▶ Werk aan goede werknemersalternatieven voor de wagen.
- ▶ Zet in op een duidelijke multimodale strategie in de logistieke sector, en voer hiertoe een sturend beleid gericht op de economische poorten (zee- en luchthaven).

4

**Verbinden in plaats
van verdelen**

Zorg voor een overheid die verbindt

- ▶ Maak van digitale inclusie een topprioriteit door opleiding, een inclusieve aanpak en een gebruiksvriendelijk aanbod. Maak van goedkope internettoegang een recht.
- ▶ Neem de strijd tegen armoede ernstig en bestrijd ongelijkheid.
- ▶ Maak geen eerste en tweederangsburgers, maar maak van vluchtelingen de werknemers van morgen die mee instaan voor een solidaire maatschappij en de financiering van onze pensioenen.
- ▶ Neem werknemerschap op in de eindtermen en voorzie een vak sociale zekerheid in het onderwijs.

Zorg voor meer democratisch bestuur

- ▶ Vervang het primaat van de politiek door een beleid dat het middenveld opnieuw betreft.
- ▶ Respecteer het sociaal overleg op Vlaams niveau, faciliteer onderhandelingen over tweejaarlijkse werkgelegenheidsakkoorden en voer deze ook uit.
- ▶ Voer opnieuw een faciliterende structuur in voor subregionaal sociaal overleg.

5

**Iedereen draagt bij,
iedereen wint**

Maak dringend werk van de kost van energie

- ▶ De elektriciteitsfactuur mag geen belastingbrief zijn. Herdenk de financiering voor hernieuwbare energie en voer een publiek debat over wie wat moet betalen.
- ▶ Laat ook de "Dirty thirty" een eerlijke bijdrage leveren.
- ▶ Denk na over het invoeren van een CO2-taks.
- ▶ Democratiseer de toegang tot energiebesparing en voorzie renteloze leningen.

Zet eindelijk stappen naar een eerlijke vermogensbelasting

- ▶ Zorg aanvullend aan een federaal vermogenskadaster ook voor een doorlichting en debat over hoe Vlaamse fiscale bevoegdheden kunnen bijdragen tot eerlijkere belastingen.
- ▶ Voer in de registratierechten een extra tarief in aan de bovenzijde van de woningmarkt.
- ▶ Herdenk de erfenisbelasting als sluitstuk op een vermogensbelasting.

Zoek naar nieuwe inkomsten voor de uitdagingen van morgen

- ▶ Vervang de forfaitaire zorgverzekering door een progressieve zorgcentiem in de personenbelasting.
- ▶ Onderzoek de mogelijkheden van een robottaks.
- ▶ Gebruik de inkomsten van een slimme kilometerheffing om te investeren in het mobiliteitssysteem van morgen.
- ▶ Heroriënteer de huidige RSZ-maatregelen in functie van focus op aanwerving en arbeidsduurvermindering.

Op zondag 26 mei 2019 vinden parlementsverkiezingen plaats. De afgelopen legislatuur betekende op vele vlakken een achteruitgang in Vlaanderen. De volgende legislatuur moet het anders. Een beleid dat de mensen en niet de markt centraal stelt.

Deze brochure bundelt de syndicale eisen van het Vlaams ABVV voor de volgende Vlaamse regering.

- ▶ Weer zorg dragen voor iedereen
- ▶ Iedereen een eerste klasse job, op maat en in betere omstandigheden
- ▶ Een beleid dat aan het stuur zit
- ▶ Verbinden in plaats van verdelen
- ▶ Iedereen draagt bij, iedereen wint

Meer lezen?

Download de achtergrondfiches bij elk van deze voorstellen op www.vlaamsabvv.be.